

BOCSI VERONIKA – CEGLÉDI TÍMEA – KOCSIS ZSÓFIA – KOVÁCS KAROLINA –
KOVÁCS-NAGY KLÁRA – MÜLLER ANETTA – PALLAY KATALIN – SZABÓ
BARBARA – SZIGETI FRUZZSINA – TÓTH DORINA:

**A PEDAGÓGUS HALLGATÓK KÉSLELTETETT DIPLOMASZERZÉSÉNEK ÉS A
LEMORZSOLÓDÁS LEHETSÉGES OKAINAK FELTÁRÁSA EGY KVALITATÍV
KUTATÁS TÜKRÉBEN**

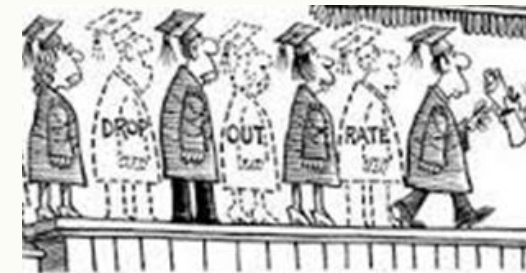
NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

Bevezetés

- A diploma megszerzése a felsőoktatási képzés sikeres elvégzésének eredménye
- Magyarországon alacsony a felsőoktatásban első végzettségüket szerzők aránya, melynek hátterében a lemorzsolódás állhat
- A lemorzsolódás arányszámát meghatározó módszertanból hiányzik a szakértői konszenzus (Lukács – Sebő 2015, Fenyves et al. 2017)

Cél

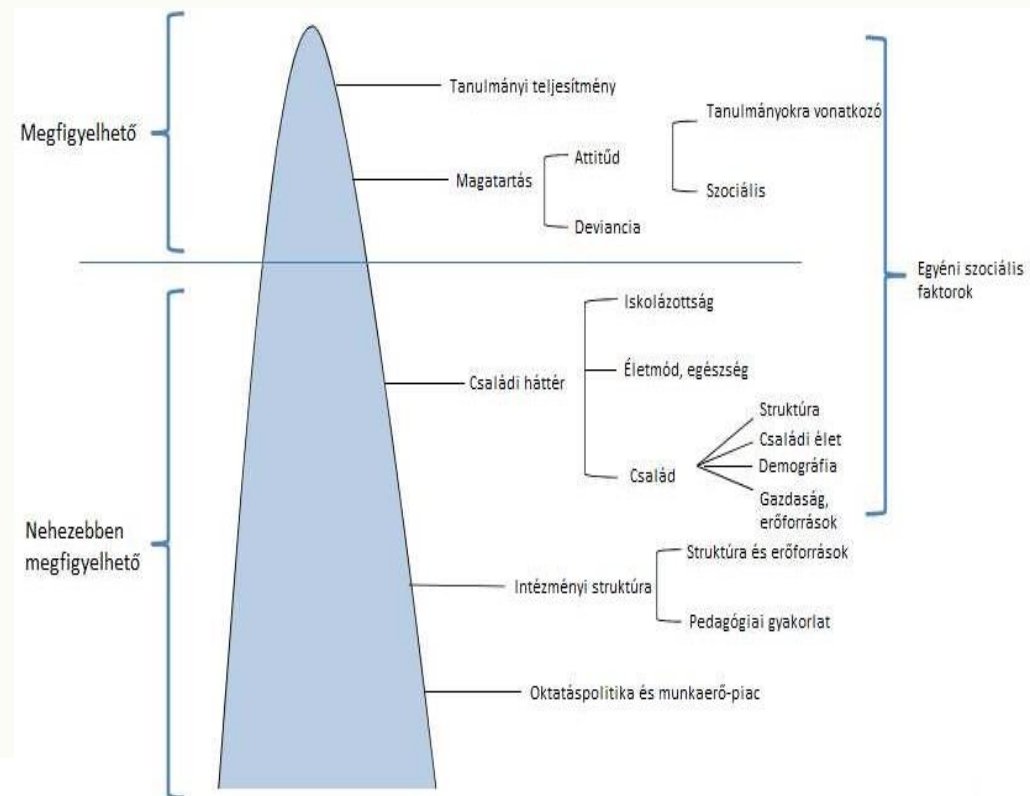
- A más képzési területekhez viszonyított alacsonyabb lemorzsolódási rátával jellemezhető (egykori) pedagógus hallgatók vizsgálata
- Kik azok, akik mégis megrekednek a felsőoktatási rendszerben, a tanulmányaikat lassúbb haladási ütemben folytatják, esetleg ténylegesen lemorzsolódnak?
- Melyek azok a tényezők – szocio-kulturális háttér, család, baráti társaságok, iskolai pályafutás, tanulás melletti munkavállalás, szabadidő-eltöltési szokások (sport, buli) – amelyek előre jelezhetik az intézményi szintű lemorzsolódást?

A lemorzsolódás okai

- **A tanulmányi teljesítmény** a „jéghegy” látható része, könnyen azonosítható tényezője lehet a lemorzsolódásnak.
- **Hallgatói magatartás:** a hallgató milyen értékrenddel rendelkezik, milyen egészségkárosító magatartásformákkal jellemezhető?
- **A családi támogatás** hiánya gyakran lemorzsolódáshoz vezet
- **Intézményi struktúra, az intézményi erőforrások** hatnak a hallgatók motivációjára, melyek csökkenteni képesek a lemorzsolódást
- **Munkaerőpiac vonzása** az anyagi függetlenség, a saját gazdasági helyzet javítása érdekében

1.ábra: Jéghegy-modell a lemorzsolódás lehetséges okairól

Forrás: OECD 2012 alapján saját szerk.

Módszertan

- Pedagógusképzés (Tanító, Pedagógia BA, Testnevelő-edző BA)
- 9 db egyéni interjú
- 1 fókuszcsoportos interjú (10 fős)
- Szakértői, illetve hólabda módszer
- Messzemenő következtetések

Szocio-kulturális háttér

A magasabb SES általában a lemorzsolódás alacsonyabb fokával jár együtt (Alivernini – Lucidi 2011)

- A megkérdezettek családi háttere igen vegyes

A szülői bevonódás és támogatás protektív tényező a lemorzsolódás tekintetében (Jimerson2000, Parr–Bonitz 2015)

- Tanulást támogató családi légkör
- A felsőfokú tanulmányok határozottan egybeesnek a szülőktől való leválással

Felsőoktatás előtti évek

A képzési életutakban megjelenő lemorzsolódás okai között szerepelhetnek stratégiai döntések, kényszerhelyzetek, de akár tudatos döntések is (Teichler 1998)

Tanulmányi kudarcok: a középfokon történő lemorzsolódás okai az általános iskolára is visszavezethetők. Ezek a kudarcok a középfokon is folytatódnak, sőt a felsőoktatásra is kihathatnak (Liskó 2003, Bánkúti – Horváth – Lukács 2004, Fehérvári 2012)

- Eltérő tanulmányi eredmények

Felsőoktatási intézményválasztási motivációk

Szerepet játszanak az intézményválasztásban a hallgatói tényezők, a társadalmi és gazdasági helyzet, a szülők iskolai végzettsége, a felsőoktatási költségek és ösztöndíjak, illetve a közeli hozzátartozók pályaválasztási tanácsai, az olyan intézményi tényezők mint a felsőoktatási intézmény elhelyezkedése, típusa, fenntartója, rangsora a többi felsőoktatási intézményhez viszonyítva, az oktatás minősége, az intézmény presztízse, felszereltsége, infrastruktúrája (Csuka – Banász 2014).

- A barátok, az ismerősök, a tanárok véleménye nem volt mérvadó
- Fontosak az anyagi javak, ösztöndíjak, térítésmentes képzési díjak

Munkavállalás

Bekapcsolódás a munka világába (Bocsi 2013, Kun 2014)

A munkavállalás hozzájárul a gyengébb tanulmányi eredményhez, a követelmények teljesítésének halasztáshoz, vagy előbb-utóbb lemorzsolódáshoz vezet?

- Jelentős szerephez jut a munkavállalás
- Nappali tagozatos: pénzszerzés, anyagi függetlenség
- Levelező tagozatos: megélhetés, tandíj
- Kedvez a lemorzsolódásnak

Szabadidő

A szabadidő-eltöltési szokások nem csupán a szubjektív érdeklődési körtől függenek (Bourdieu 1994, 2008)

A társas, elsősorban bulizáshoz kapcsolódó szabadidős tevékenységek rizikófaktorok az egészségkárosító magatartásformák kialakulásában, s növelik a lemorzsolódás veszélyét (Wichstrøm 1998)

- Bulizás, „*haverok, buli, fanta, csajok, pia akár egy héten háromszor is*”
- Háttérbe szorul a tanulás, amennyiben a kortárs csoportok tagjai nem viszonyulnak pozitívan a tanuláshoz

Sport

A teljesítményfokozásra koncentráló versenysport kockázatként jelenik meg a tanulmányi teljesítmény romlása valamint a lemorzsolódás szempontjából (Eitle – Eitle 2002, Miller et al. 2007, Bowen – Levin 2003)

- A sportpályafutás, a sportbeli eredményesség megelőzte a tanulási motivációt
- Magas edzésszámok és edzés hosszak
- Diszkrecionális jövedelem mellett munkavállalás
- Szabadidő sport: élményszerzés, a közös társas együttlét illetve az egészség szinten tartása, ami kedvezően befolyásolja a tanulmányi és munkateljesítményt

Összegzés helyett

- A családtagok közvetlen szerepét nem tudjuk kiemelni a késleltetett diplomaszerezés és a lemorzsolódás folyamatában
- A nem megfelelően választott intézmény és/vagy képzés kedvez a túlfutásnak és a lemorzsolódásnak
- Az intenzív felsőfokú tanulmányok melletti munkavégzés is hozzájárul a gyengébb tanulmányi eredményekhez
- A versenysport nem segíti elő a tanulmányi eredményességet, ugyanakkor a szabadidőben űzött sportolás pozitívan hat a tanulmányi- és munkateljesítményekre

Élet a késleltetett diplomaszerezés és lemorzsolódás után

- A késleltetett diplomaszerezésben és a lemorzsolódásban nem vagy nem pusztán az egyéni mérlegelések játszottak szerepet
- Megerősödhet az az önmagukra irányuló elvárás, hogy a diploma megszerzésének valamilyen formában a jövőben meg kell történnie. Ez a vágy a pályakorrekcióval is összefonódhat – többen számolnak be arról, hogy más szakon terveznék a diploma megszerzését

Köszönjük a megtisztelő figyelmet!

„Az előadás az 123847 számú projekt keretében készült, ami a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K-17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.”

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE